

volitve na Českem, in to najprej v kmetijskih občinah.

Pri teh izvoljeni so bili česki narodnjaki: posestnik Vencel Šulc, bivši poslanec Vincenc Hevera, mladočeh posestnik Klima, tovarnar Josip Mašek, priporočen mladočeh dr. E. Gregor, grajščak V. A. Fišera, bivši poslanec K. Adámek, mlinar dr. Josip Slavik, gozdni svetovalec K. Kindler, posestnik Jan. Pleva, kanonik dr. Peter Spelina, bivši poslanec dr. Anton Steidl, stari dr. Al. Trojan, dr. vitez Wiedersperg, župan Vencel Penk, odvetnik dr. Vašati, V. Vesely (zmagal proti mladočehu Tilšerju), in knez A. Schwarzenberg (zmagal v deloma nemškem okraju proti dr. Herbstu).

Nemci so bili izvoljeni: A. Tausche, Fr. Křeppek (Knotzijanec), Ant. Steiner, Jos. Stibitz, Ant. Jäkl, dr. Roser, Jos. Heinrich (pristaš gospodarske stranke), posestnik H. Hütter (proti dosedanemu zmirnemu kmetu Köpl-u grof Boos-Waldek (proti dosedanemu zmernejšemu Streruvitzu), posestnik H. Svoboda in J. Kirschner.

V českih mestnih volilnih okrajih izvoljeni česki narodnjaki:

V Pragi dr. Rieger, tovarnar Jos. Bromovski (na mesto Jahna), višje sodnije svetovalec Frid. Hajek (na mesto ustavoverca Alterja), v družih mestih: dosedanji poslanec K. Hladík, dr. Venc. grof Kavnic (proti Mladočehu Tilšerju), bivši minister Jos. Jireček, dr. Matuš, Mladočeh dr. Engel (proti dosedanemu dr. Jansa), Otokar Zeithammer, realkini vodja Egid Jahn, profesor dr. Kaizl, prof. dr. A. Zucker, odvetnik dr. K. Dostal, gospodarski svetovalec dr. K. Spaček, vodja Em. Tonner, advokat dr. Krofta.

Nemci pa so bili izvoljeni: bivši minister dr. Bannhans, dr. V. Russ, dr. O. Polak, dr. E. Bareuther, H. Prade, A. Sigmund, A. Meissler, glasoviti dr. Knotz, Knotzianec Ed. Strache, Fr. Kinderman, J. Bendel, dr. Hallwich, dr. Nitsche, dr. Stöhr in Jos. Schier. Tedaj skupaj 18 Čehov in 15 Nemcev.

Šlezija, ki ima skoraj dve tretjini prebivalcev slovanskih, Čehov in Poljakov dobila je letos prvega slovanskega zastopnika, izvoljen je bil namreč v kmetijskih občinah tešinskega okraja zoper dosedanega Obračaja Poljak Sviežy, ki vstopi v poljski klub.

V Galiciji propadli so Rusini in zmagali so odločnejše kot pri zadnjih volitvah pristaši poljske stranke. Izvoljeni so bili: knez Czartoriski, Czeikovski, Tyczkowski, Mladorusin Ochrimovič, Mladorusin Siengalievicz, Chamice, minister Ziemialkowski in Mladorusin Mandyczevski. Dalje: Groholški, Ruczka, grof Hompesch, grof Loš, Kielanovski, grof Roman Potocki, M. Wolnianski, J. Popovski Obovski. Dalje: dr. Chotkovski, Jarosz, Orzechovski, Kopycinski, grof Jyszkievicz, Jasinski, Gniewosz, Abrahamovicz, Kóvalski, grof Stadnicki in Ozarkievicz.

V galiških mestih so voljeni: v Krakovu Orzanovski in Zaborski, v Biali minister Dunajevski, v Rzezsovi Bartoszevsky, v Przemyslu Savczynski, v Samboru Hausner, v Brodiju Sohor, v Lvovu Smolka in Levakovski, v Tarnopolu Zavadzki, v Stanislavu Bilinski.

Bukovinsko véliko posestvo izvolilo je svoja dosedanja zastopnika bar. Stircea in pa Grigorcea na mesto Mitrofanoviča pa arhimandrita Czuperkoviča.

Na Moravskem izvoljeni so v kmetijskih občinah Čehi: minister Pražak, dr. Mikyška, dr. Žaček, župnik Weber, dr. vitez Šrom. Skopalik, dr. vitez Meznik in dr. Kusy; Nemci pa: Hübner, Neusser in tovarnar Schmidt.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

3.

Beduinci. *)

Ta narod je naseljen po vsi Arabiji, sem ter tje po Sirskem, po Mezopotamiji, Perziji, Berberiji, in nekoliko po izhodnem pomorju afrikanskem. Ime Beduinec se izpeljuje iz Bedevi, to je, deca pustinje. Beduinci so z večine pastirji, ter se pomikajo s svojimi čredami s paše na pašo, nekateri so tudi stalno naseljeni po mestih in vaséh. Polti so črnorumene, gostih črnih las, temnih iskrih oči in vpognjenega nosa; reči se mora, da so lepo zraščeni in lični ljudje. Oblačijo se navadno v pavolnato srajco, ki jo čez ledja s pasom prepasujejo, in kedar je treba, vržejo tudi po sebi bel volnat plašč. Glavo si pokrivajo ali s turbanom, ali si jo ovijajo s pavolnatim robcem, da jih žgoče solnce preveč ne peče; nogi ste navadno goli.

Beduinca je sama ponositost, kolikor ga je; ponaša se s svojim pokolenjem s slavo svojega plemena, in s svojo svobodo. Govori prosto in moško. Svobodo ljubi na vso moč, zato se potika vedno po pustinji. Trdi ti, da njegov rod je najčisteji, najbolji, da nobeden na vsem svetu ne more meriti se ž njim. In če primerjamo beduinčev značaj z značajem sosednih narodov, prepričamo se, da jako nadkriluje gladkojezičnega in od despotizma ali samosilja pokvarjenega Perzijana, kakor tudi milega ali izpitega Inda. Slavna napaka njegova pa so neprestane svaje med posameznimi plemeni in krvna osveta. Meni, da rodbinska ali plemenska nečast ni izbrisana tako dolgo ne, dokler se ne opere v krvi nasprotnikovi, ali se vsaj odkupi z denarjem ali z živino.

Za obliko vladno si Beduinci ne belijo dosti glave, nimajo niti ljudovlade niti kraljestva, pač pa obojega nekaj. Beduinci so razcepljeni na močnejše in slabije cepove ali plemena. Plemenu načeljuje šejk, nekaj patrijarh. Jemljo ga navadno iz veljavne, poštene rodovine, in ima po stari navadi prvi sedež v zboru, vodi obravnave s tujimi plemeni, čuva in izpolnjuje gostoljubje za vse pleme, poravnava prepire, kaznuje zločince nekaj po zakonih koranovih in nekaj po zakonih zdrave pameti. Kedar pa je kaj posebno važnega, takrat skliče starešine na posvetovanje ali v zboru ima sam en glas. Več potov se primeri, da se veljava, ki jo oča uživa, prenese na sina, in kedar očeta ni doma, more ga namestovati njegov dvanajstleten sin, če ni drugače, kateremu se takisto čast izkazuje, kakor da je sam patrijarh.

Beduinec zgodaj ustaja. Ubožniši leže kar po tleh na plahtah, premožniši pa na preprostih posteljnjakih. Kakor hitro se zdaní, obmoli Beduinec jutranjo molitev pa tako nazivano „vero“: Ni ga Boga razen Boga in Muhamed je prerok njegov. Potem izbudi svoje ljudi, ki v šotoru okrog njega leže in spé, in jih opominja na jutranjo molitev rekoč: „Moliti je bolje kot spati“. Na to zajutrukujejo; ubožni povžijejo malo dateljev in kruha, šejk in premožni pa si postrežejo s kavo in kuhanim rižom.

Mnoga plemena beduinska so zgolj nomadska, vse leto ne gredo k pokoju. Potopisec Burckhardt omenja

*) Nadaljevanje iz „Besednika.“

okolo 350.000 duš močnega plemena, ki se po letu klati navadno ob meji sirski od Alepa vse do Damaska, pozimi se umakne v notranjo pustinja, ali pa k bregovom evfratskim. Malokdaj ostane več kot tri ali štiri dni na enem istem mestu; kedar je žival popasla travo, takoj gredo iskat novih pašnikov. Omenjeni potnik je na potu od Tadnora do Damaska srečal v enem dnevu dva močna stana, ki sta se polagoma pomikala po ravani, ter iskala vode in paše. Pet ur naprej je prijezdilo pet ali šest jezdecev, ki so opazovali, ali je vse varno ali ni, za njimi se je prikadila glavna gruča, eno uro dolga in poldrugo uro široka. Spredaj po sto ali poldrugsto korakov narazen jezdili so dobro oboroženi jezdec; za njimi so šle paroč kamele in mladiči, za njimi otvorene kamele, obložene s šotori in drugo robo, in na zadnje ženske in deca. Možaki so jezdili brez pravega reda, eni ob straneh in eni v gruči. Peš ni šel noben možak razen pastirjev, ki so poganjali ovce in koze za poglavitno čedo. En stan je imel gotovo več kot 3000 kamel, vsak pa po 200 šotorov.

Tako se vleče vlak po pustinji, dokler pride na ugodno mesto. Če pride do potoka, postavi šotore v tri ali štiri vrste zaporedoma. Pozimi, ko nikjer ne primanjkuje ne vode ne dobrih pašnikov, razkropi se vse pleme po širni ravani, tako da je včasih po pol ure hoda med poedinimi oddelki. Šotori beduinski so zelo preprosti, in samo po zunanem se razlikujejo nekoliko med posameznimi plemeni. Spleten je tak šotor iz kozje dlake, in se z jarmeni ali motvozi priveže in pritrdi na drogeve. Teh drogov je devetero, srednji je dobra dva metra visok, drugi po 1½ metra. Ves šotor je 8–10 metrov dolg, 3 dobre metre širok, in znotraj predeljen z belim volnenim preginjalom; ena polovica je za ženske, kuhinjsko posodo, surovo maslo, vodne mehove itd., in ena za možake. Šotor je kmalu postavljen, kedar ga je treba, in kmalu tudi razdrt, kedar gredo naprej. Drogove lepo skup zložijo in povežejo in kamelam naložijo. Pred šotorom je zasajena sulica gospodarjeva, in stoji privezan njegov konj. Tu okrog poležejo in spijo ponoči tudi kamele, ovce in koze pa čuvajo za to postavljeni pastirji. Doma v šotoru so možaki zelo leni, samo konje nakrmijo in kamele pomolzejo, vse drugo morajo delati in preskrbeti žena in hčere; z ročnimi mlini meljejo, kuhajo, kruh pekó. surovo maslo delajo, po vodo hodijo, predejo, tkó, šotore popravljajo, s kratka; nikoli niso brez dela. Možaki med tem ležijo ali sedijo pred šotori, tobak kadé ali pa gredo vasovat, vzlasti če so opazili, da je prišel tujec, ki jim bode novic povedal. Slovi pa Beduinec zbog gostoljubnosti. Da-si mu včasih trda hodi za vsakdanje potrebe, gostoljubja vendar ne zanemarija, ampak ga jako čisla, kajti to mu velevala koran, čast, pa starodavni običaj. Kedar stopiš v šotor beduinčev, varen si, postregel ti bode, kolikor je mogoče, in tudi branil te bode z lastnim življenjem. Če bi gospodarja ne bilo doma, sprejela te bode gostoljubna žena ali pa hčere. Po tleh pogrnejo plahto, da moreš sesti ali se vleči, potem pripravijo jedi in pijače.

To krepost beduinčevo pa potemnuje plenljivost njegova. On napada prijatelje in sosesde, tudi lastne so-plemenike. Včasih se zbere več možakov in gredo po plenu. Navadno se preoblečejo v raztrgano obleko, da bi jih ne izpoznali, vzemó malo moke, soli in meh vode in mahnejo jo po več dni daleč. Kedar ugledajo stan, pošljejo za večera tri najhuje predrzneže k šotorom na plen. Eden moti pse; če se va-nj zakadé, beži pred njimi in tako jih odpelje dalje od šotorov; drugi se med tem splazi k kamelam in jim prereže motvoze na nogah, spravi jih po koncu, in kolikor more, odžene; tretji pa ves ta čas pred šotorom stoji z gorjačo v roki, da bi pomahal slehernega, ki bi se ven pokazal. Ako

se je rop obnesel, dirjajo vsi skup domu. Včasih se primeri, da na enem izletu po petdeset kamel ukradejo. Ako roparjem izpodletí in jih pograbi, enega ali več, vpraša ga on, ki ga je prvi pograbil, kaj ima opraviti tu. Ropar odgovori: „Ropat sem prišel, ali Bog me je udaril.“ Vjetnika odpeljejo v šotor, ga povežejo in potem položijo v dva čevlja globok rov, in počez naložijo vsakoršnih težkih stvari, tako da mu samo malo duška pustijo. Da-si je vjetnik tako rekoč živ zakopan, vendar le upa uiti. Če je iz premožne rodovine, po čemur ga skrbno izprašujejo, tedaj zahtevajo za-nj veliko odkupnino, nekateri pa tudi sami uidejo z zvižajo, ali jih rešijo s silo njihovi pristaši. Ako pa se je rop obnesel, časté in preslavljaajo junaka njegovi ljudje in „harami“, to je, ropar, je najlepše in najprikupljiviše imé, ki se more dati mlademu Beduincu.

Kedar je gospodar opazil, da je bil okraden, brzo skoči po koncu in se spusti za tatovi. Sledi jih po kameljih kopitih in pri tem poslu je tako vešč, da ne kmalu še kdo tako v svojem poslu. Prav dobro ti razloči kopita svojih kamel od tujih. Potopisec Burckhardt omenja: „Na lastne oči sem videl v nekaj peščeni dolini, kako je okraden mož kmalu prišel na sled svojim kamelam, da-si je bilo sem in tje vse razhojeno od tujih kamel. Sploh je Beduinec v tem tako izurjen, da se malokdaj zmoti. Ko je bil stopinje ogledal, ugane ti, ali so šle kamele včeraj ali predvčeraj tu memo, ali so bile obložene ali prazne, utrujene ali spočite; prav to velja tudi o človeških stopinjah. Ta in toliko izvedenost beduinčeva dosti potov pomaga, da tajna zločina na dan pridejo.

Tu naj omenimo tudi še tega, da je Beduinec jako hvaležen za prejete dobrrote, in tudi on rad pomaga ubožniku. Med znanci in svojci so Beduinci zaupljivi, odkritosrčni, priljudni in jako zmerni. Dovtipa in bistroumja imajo za čudo mnogo, duha so vedno jasnega, in je res malo narodov, pri katerih bi bile npravske zmožnosti tako razvite, kakor so pri njih. O znanstveni naobrazenosti, se ve da pa ni duha ni sluha pri njih, redki so, ki znajo brati in pisati. Vendar imajo v velikih čisljih govorništvo in pesništvo. O mesečnih nočeh radi prepevajo narodne pesni, ki jih spremljajo z „rebabo“, to je, nekakošnimi citrami.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Zamet v stepah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Konec.)

Predno je bil moj poslanec prijezdil iz tega hutora, umrla je Mara. Ko je bila zaspala, da bi več ne prebudila se, dolgo časa niso mogli verovati, da je umrla; lica je imela bajno tako lepa, ustni je oživil jej rahel nasmeh, toliko — da ni odpirala teh oči, katerim je prikazovalo se vse to, česar nihče drug ni videl; ki je igrala v njih zdaj neizrečena sreča, zdaj žalost, — ali žalost, ki nikaki zemlji žalosti ni bila podobna v ničem. Tako je izražala se Hana, ki je plakala po svoji bedni varovanki. Pred poslednjim dihljejem je deda poprosila, da bi ne pokopali je v dolini, raji na vrhi, — na ravnem polji, ki se nad njim boči prav to nebo, ki oživlja Ukrajino.

* * *

Ko popisujem ta dogodek svoje mladosti, ne morem od njega ločiti nekaterih opomenj, ki se mimovoljno si-

in posestnik v Radovljici; Skale Otmar, c. kr. okr. živinozdravnik v Novem Mestu; Slanc Franc, učitelj pri Sv. Lovrenci; Stanič Jakob, e. kr. sodn. kancelist v Sežani; Turek Anton, veleposestnik v Šepoljih; Valentinčič Ignacij, posestnik, gl. zastopnik zavarovalnic „Austria“ in „Concordia“, in mestni odbornik v Ljubljani; Vernik Peter, mesar in posestnik v Postojini; Vičič Miroslav, nadžupan in posestnik v Postojini; Weinhard Franc, kaplan pri Sv. Marjeti; Zagorjan Anton, not. uradnik v Ljubljani; Zakotnik Andrej, krčmar v Postojini; dr. Zenkovich Aleksander, c. kr. okr. zdravnik v Sežani; Žerjov Gregor, c. kr. okr. sodnik v Loži; Živec Josip, veleposestnik v Skopem; Žužek Lavoslav, c. kr. okr. sodnik v Postojini.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

4.

Meka.

Mesto Meka, cilj in konec božjega pota pravovernemu moslemu, stoji blizo zahodnega pobočja arabskega v ozki peščeni dolini, med golimi suhimi gorami. Tu se je bil narodil prerok Muhamed, tu se je izcimila njegova vera in od tu se je razširila po treh delih sveta. Bog ne daj neverniku stopiti v to sveto mesto! Nekateri kristijani pa so se vendar srečno vtihotapili va-nj, na pr. Burckhardt, Burton, Maltzan in še drugi. Prišli so prav v sama svetišča muhamedanska, se ve da so se poprej skrivaj preoblekli, in vedli so se vedno in povsodi takisto, kakor pravi muzelmanski božjepotniki. Meka je moslemu nad vsa mesta, zato jej prideva najlepših, najnežniših priimkov. Dražestna pa ni Meka uže zaradi okolice ne, ali sveto mesto je, in to je dovolj. Ceste ima široke in še dokaj pravilno izpeljane, hiše zidane in visoke, z okni na ulice, in z večine za božjepotnike opravljene. Utrjeno je s tremi ostrogi zaradi večje varnosti. Dražestna tedaj Meka ni, kakor je bilo ravnokar omenjeno, nikjer ne ugledaš drevesa, ne zelene rušnje, pač pa je jako živahna, vzlasti ondaj, kedar prihajajo in odhajajo božjepotniki. Po ulicah mrgoli božjepotnikov, in po dobro založenih prodajalnicah je na izbiro jutrovskega blaga in lišpa. Hodijo pa na božjo pot v Meko verniki iz Turške, Male Azije in Sirske, katere vodi navadno paša damaški v dolgi karavani. Druge karavane prihajajo od Bagdada in Bazre s krivoverskimi Perzijanci in še druge prihajajo iz severne, južne in izhodne Arabije. Njim se pridružijo navadno tudi božjepotniki iz Maroke, iz velike pustinje, iz Algiera, Tunisa in Tripolja, kakor tudi velika kafile, ki prihaja iz rodovitne Nilove nižave. Po morju pa prihajajo božjepotniki iz daljne Indije, iz Beludžistana in Afganistana, od bregov perzijanskega zaliva, iz južne Arabske, pa mnogi Afričani, in tako se natepe v Meki najčudnejša zmes plemen človeških. Včasih privre vkup nad 100.000 ljudi in 50.000 kamel, in zato je treba velikanskih prostorov, mnogo poslopij, hrane in drugih neobhodno potrebnih stvari. Ni čuda, da je potem ne navadno živo gibanje v Meki, ki ima uže sama za-se okolo 45.000 duš.

Vsak božjepotnik hoče priti v veliko mošejo, kateri velé: Beit-Allah, to je, hiša božja, ali na kratko: El Haram, to je, svetišče, kajti v njej stoji „sveta kaba“. Ta mošeja je 250 korakov dolga, in 200 korakov široka. Na okrog se vijejo obokani hodniki v treh vrstah, na sredi stoji „kaba“, izvira studenec „zemzem“, in se vidijo še neke druge svetinje. Lepša jo sedem osmero-

oglatih vitkih minaretov in 19 vrat drži va-njo. Najimnitniša vrata se nazivajo Babes Salem, to je, vrata izveličanja. Če božjepotnik samo skozi gre, uže je vreden posebne milosti božje, zato navadno vsak božjepotnik skozi ta vrata v mošejo tišči. Na sredi stoji „kaba“, malo štirioglato poslopje, skoro 11 metrov visoko in 10 metrov široko. Pozidana je „kaba“ iz rezanega granita in strop sloni na dveh stebrih. V severoizhodni zunanji rob je vzdignjen črn, s srebrom vkovan kamen, ki je uže ves izlizen od vednega poljubljevanja. Pravljičica pripoveda, da je bila „kaba“ uže 2000 let pred ustvarjenjem sveta pozidana v nebesih, in so jo angelji molili. Adam je postavil jo na zemlji na tanko pod onim istim mestom, kjer je stala v nebesih. Za njeno varstvo je bilo odbranih 10.000 angelov, ali vesoljni potop jo je zrušil, in potem jo je postavil z novega Abraham (Ibrahim) s pomočjo svojega sina Izmaela in nadangelja Gabriela. Ta je prinesel tudi čudoviti kamen, ki je sprvega bil prozoren hiacint, ali vsled solz, ki jih je Abraham prelil zaradi grehov ljudskih, počrnel je tako, kakor je sedaj. „Kaba“ je prestrta znotraj in zunaj; zunaj z velikim svilenim črnim zastorom, ki ga napravljajo v Kahiri in vsako leto obnové. Va-nj so z zlatom vvezeni pobožni reki, pa veroizpoved islamska: „Ni ga Boga razen Boga, in Muhamed je prerok njegov.“ Pred vrati visi izredno krasen, z zlatom in srebrom prevezen zastor. Tudi notranje stene so prestrte z rožnorudečo svilenino, ki jo tudi vsako leto obnové in jo pošilja navadno sultan carigrajski. Staro robo pa razrežejo na drobne kosce, in razdelé v spomin božjepotnikom.

„Kabo“ odpró samo trikrat na leto: enkrat za možake, enkrat za žene, in enkrat zato, da jo posnažijo. Neomozene ženske ne smejo v to svetišče, ali mnoge so vendar na vso moč radovedne in se ne morejo premagati. Kaj napravijo? Gredó k sodniku in se poročé za tisti dan s katerim bodi možakom, in drugi dan gresta zopet vsak svojo pot. Kdor hoče iti v „kabo“, mora izmoliti po več molitvic, in izpolniti nekatere zapovedane obrede. Zapovedano pa ni, da bi moral vsak pravovernik iti v „kabo“, in mnogi se vrnejo iz Meke, kateri „kabe“ od znotraj še videli niso. Blizo „kabe“ stoji še drugo poslopje nad svetim vodnjakom „zemzemom“. Pravljičica pripoveda, da je angelj Gospodov pokazal Hagari, ko je blodila s svojim sinom Izmaelom po pustinji, in bi bila skoro umrla presilne žeje. Prej ko ne bi ne bilo Meke, da ni tega studenca, kajti več milj na okolo ni sladke pitne vode. Vodnjak je širok 2½ metra, in do vode meri skoro 18 metrov. Vode ima vedno dovolj, in je tudi za spoznanje gorkeja od zunanjega zraka, samo slana je nekoliko. Ali to nič ne dé, pravoverni moslim jo ceni nad vse, trdi ti, da obvaruje sleherne bolezni, in zato je pije, kolikor more. Po cele gruč bolnikov leži okolo tega studenca in se zanašajo, da ta voda jih gotovo pozdravi. Potopisec Burckhardt je videl moža, ki je toliko časa se nalival z vodo, da se mu je ustavila. Ker je čedalje bolj pešal, in je naposled izprevidel, da bode kmalu po njem, trdil je v svoji slepoti, da zato ne ozdravi, ker se ne more vode dovelj napiti. Tudi v posebne vrče si je božjepotniki natočijo, da jo potem domú nesó.

Kedar se molitve molijo, takrat je mirno v mošeji, ali drugekrat je tak vik in krik, šum in hrup, da bi človek menil, da tū je zabavališče, a ne hiša božja. V eni gruči se glasno razgovarjajo, v drugi jedó in pijó, ležé in spé; tu čitajo koran, tam poslušajo govor učnega „ulema“. Tudi učitelj ima tu svojo šolo ter dobro otepava šumečo mladino. Na vse vrh prežé tu okolo premnogi prosijaki, ležé in stokajo premnogi bolniki.

Ali na večer, ko se pričnó navadne zapovedane molitve, spremeni se vse. Po tleh pogrnejo velikih plaht

in brezštevilni božjepotniki se lepo in mirno zberó v velikih kolobarjih okrog „kabe“. Pred vhod „kabin“ se postavi „iman“, in kakor oni koleni vpogne, natanko tako jih vpogne vsa zorana množica. Ves silni prostor pa je razsvetljen s premnogimi svetilkami.

Kdor gré na božjo pot v Meko, obiše navadno še več bližnjih in daljnih svetišč okrog Meke, vzlasti malo kapelo v Omrahu blizu Meke. Kdor se nameni v omejeno kapelo, stopi poprej k brivcu, da mu med zapovedanimi molitvami ostriže lase.

Ali še več je vredno, če gré božjepotnik na goro Arafat. Če je namreč obmolil vse zapovedane molitve v veliki mošaji, če je črni kamen poljubil in zemzemove vode se napil, vendar ne sme reči, da je „hadži“, če ni bil na gori Arafat. Na tej gori je Adam Evo našel po dolgi ločitvi, tako trdi prastara pravljica. Po 50.000 do 70.000 božjepotnikov se vzdigne iz Meke in gredó na Arafat. Spredaj stopate dve kameli, oni isti, ki ste bili došli na čelu velike sirske karavane. Vsaka nosi na grbu stožkasto, s svilo, vezenino in nojevimi peresi olupšano leso (odrdček), v kateri leži molitvenik in črna knjiga. Karavano spremlja „katib“ ali pridigar. Na dragoceno opravljeni kameli prijezdi na Arafat, in s kamele doli pridiguje zbrani množici, ter jo s tem spominja, da je tudi Muhamed rad tako pridigoval. Nazaj gredé obišejo božjepotniki dolino Muna, kjer stojé trije stebri v spomin, da je na teh treh mestih Abraham vsak pot zalučil po sedem kamnov za hudičem in ga tako zapodil, ko ga je hotel zmotiti. Tudi božjepotniki morajo zalučiti po sedem kamnov pri vsakem stebru; potem pokoljejo za žrtve odmenjene živali. Kedar se karavana vrača v Meko, pozdravlja jo vse z radostnim vikom in krikom, z godbo in petjem, ali poprej se ne razide, dokler pride do „svete kabe“, kjer obmoli še neke molitve.

O tem času mrgoli božjepotnikov v Meki, in zato se tu razvija tudi velikanska trgovina. Kedar pa je vse opravljeno, zberó se božjepotniki ob odločenem času in na odločenih prostorih, in vrne se navadno vsak s svojo karavano. Mnogo kamel je med tem poginilo, in ležé sem ter tje okolo mesta, pa ne da bi jih zagreblji, in to napravlja hud smrad. Tudi mnogi božjepotniki so poostali; eni so pomrli, eni opešali ali oboleli, in ne morejo domu. Žalostni poležejo okolo „svete kabe“, da bi gledajoč to svetišče ali ozdraveli ali umrli.

Politične stvari.

Po volitvah za državni zbor.

Razun peterih poslanstev, za katere se bodo volitve morale ponoviti še pred shodom državnega zbora, dognane so nove volitve in valovi političnega nasprotja polegavajo se uže deloma, deloma pa se nasprotje nastalo o volilni borbi ohrani med osebami, med nastalimi strankami za dalj časa.

V obče je dosedanja večina državnega zbora pridobila krog 17 glasov, za ravno to število oslabiljena je v prvi vrsti levica državnega zbora. Ako je toraj do sedaj desnica poprek zmagovala za 10 glasov, zmagovati bo mogla v prihodnje poprek za 30 glasov v onih vprašanjih, katera se po pravici ali pa tudi samo po volji opozicije morajo prištevati političnim. — Levica zgubila je, ako se oziramo na njo kot celetno združeno v en klub, zgubila pa je še mnogo več. Ker odpadlo je od nje razun onih okrajev, kateri so si sedaj zbrali poslance pristaše desnice, še celo vrsto družih elementov, ki bodo hodili svoja pota. Sem spadajo najprej vsi Veliko-Nemci po kopitu Plener-Pikert-Knotzovem, katerih število bi znalo

znašati 15—20, dalje so demokratje, med temi posebno novoizvoljenci dunajski, dalje protisemiti in pa divjaki raznih vrst, med temi izrekoma Lienbacher in Zallinger. — Kako se bodo novi poslanci vstopili v novi zbornici po strankah, to se sedaj še ne dá dokončno presoditi. Odločevalno bo pri tem v prvi vrsti, ali bo levičarskim kolovodjem mogoče zabraniti, kar si prizadevajo, da bi tudi Velikonemci ostali združeni z drugimi levičarji v enem klubu, ali ne, sicer pa to tudi za stališče dotičnikov ne bo odločevalo, ker proti vladi in proti desnici bodo zmiraj vsi edini. Drugače je to pri onih poslancih, ki so uže sedaj spadali k Coroninjevemu klubu ali pri onih, ki se morajo v obče prištevati tako imenovani srednji stranki, to je oni stranki, katera v važnejših državnih vprašanjih glasuje za vlado, sicer pa večinoma desnici nasprotuje. — „Wiener Allg. Ztg.“, glasilo tako imenovane srednje stranke, uvrstuje poslance po tem, kateri stranki ali nasprotni, srednji ali desnici bodo spadali, tako-le po posameznih deželah in po vrstah volilnih skupin.

	Nasprot-nikov	Srednje stranke	Desni-čarjev	skupaj
Nižeavstrijska	33	3	1	37
Gornjeavstrijska	7	—	10	17
Šolnograška	2	—	3	5
Štajarska	16	—	7	23
Koroška	8	—	1	9
Kranjska	1	1	8	10
Primorska	—	8	4	12
Tirolska in Predarelska	3	3	15	21
Česka	35	1	56	92
Moravska	20	4	12	36
Šleska	9	—	1	10
Galicija	1	2	60	63
Bukovina	3	—	6	9
Dalmacija	—	—	9	9
skupaj	138	22	193	353

To je za desnico nekoliko pristranska sodba „W. Allg. Ztg.“, pri kateri bi mi Lienbacherja in Zallingerja nikakor ne mogli prištevati pristašem desničarjem.

Zabavne stvari.

Kako se je „bore“-krajcarju po svetu godilo.

Bil je krajcar, ki je silno daleč po svetu prišel. Kakor vsako reč pod solncem, došla je tudi njega starost; oslepil je in neozdravljivo ohromel. Pa tudi na duhu je obolel, in ljudi se je bal, za kar je imel zadosti vzrokov. Mnogo se je okoli potikal, veselja je pa le malo užival; časti ga je samo jedenkrat nekaj doletelo. Kamor je prišel, vstopil je lepo tiho in brez šundra in vendar so ga skoraj povsod zopet venkaj metali. Najbolje ga je pa jezilo, da so ga povsod, veliko in malo, staro in mlado le z „bore“-krajcarjem obkladali.

Uže najnežnejo mladost zagrenili so mu s to besedo. Na novega leta nekdanj — uže zdavnej je bilo, ko jo je prvič slišal; preveč je bil pa še neizkušen, da bi bil njen poniževalen pomen takoj razumel. Nekoliko poprej skočil je bil iz c. kr. državnega kovišča tako čeden in zlikan, da se je same radosti kar svetil.

Ravno tisto jutro je pa Dragoslavček očetu in materi tako lepo srečo vošil, da sta se ta dva neizrečeno ginjena objela, na kar so oče potem deset čisto novih dvojač našteli, taiste v nov mošnjiček spravili in so vse skupaj Dragoslavčku v roke stisnili, češ, da bo vedel,

Pridelovanje posebno velikih buč.

V Kaliforniji se tako-le dela, če se hoče posebno velike buče pridelovati: Izkoplje se čvetrooglata luknja 70 centimetrov široka in dolga ter 35 centimetrov globoka. Ta luknja se napolni do polovice s človeškim gnojem, na ta gnoj natrese se 6 centimetrov na debelo dobre gozdne zemlje. V to zemljo vtakne se kaljena bučina peška. Priporoča se dve ali tri peške vsaditi ter pozneje slabeje rastline izrjavati. Kakor hitro rastlina sad nastavi, se le en poganjk z najlepšo bučo pusti, drugo pa poruže in potrga. Ostali buči se pa podloži deska, da se zapreče gnjiloba. Ako se pozneje zopet stranski poganjki naredé, odtrga se tudi tisti. Na ta način se dajo pridelati velikanske buče, ki so neverjetno težke.

Podgane in miši prepodé se v kletih

s tem, da se stene, stropi in tla pobeli z apnom, v katerem je precej železnega vitrijola raztopljenega. V vsako luknjo in špranjo natrese se pa vitrijol. Vspeh je neki izvrsten, podgane in miši kar lezejo iz takih prostorov. Vsako spomlad mora se zopet ponoviti tako beljenje.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 27. Katera rastlina je najbolja za napravo žive meje in kako se živa meja napravi? (R. Z. v L.)

Odgovor. Najboljša in zato tudi največkrat porabljen rastlina za napravo žive meje je beli trn. Belega trna ste dve vrsti, z velikim listjem in z majhnim listjem. Belo trnje z velikim listjem je boljše, ker hitreje in močnejše raste. Za saditev so najboljše tri leta stare rastline, katere se tri četrť metra ena od druge sadé.

Vprašanje 28. Moja krava ima uže dolgo časa vneto vime, ne pomaga ji nobena reč. Naznanite mi še Vi kako sredstvo. (R. R. v M.)

Odgovor. Pri trdovratni vnetici vimena se je dostokrat izkazalo kot dobro sredstvo mazilo iz kafre, s katerim se namaže vime na dan dvakrat do trikrat. Mazilo se tako-le naredi: Kafra poškropi se v možnarji nekoliko s špiritom ter potem zdrobi v prah. S kafro zmeša se potem desetkrat toliko neosoljenega špeha. Pred molžo se ve da je treba vime umiti s toplo vodo in mnilom.

O šentjanževi rži.

Vzlic mnogim pritožbam o pomankanji krme štejemo si v dolžnost, opozoriti naše gospodarje vnovič na šentjanževo rž. Brez dvombe se pri nas to žito še nekoliko premalo čisla. Posebno v kmetijah z navadnim kolobarjenjem, katerim krme primanjkuje, je šentjanževa rž posebno priporočljiva. Najboljša lastnost te rži je, da se uže v jeseni dá enkrat pokositi za krmo, ne da bi prihodnje leto kaj manj zrnja dala.

Prvi pogoj pridelovanja te rži je zgodnja setev. Če se šentjanževa rž vseje ob času kot druga ozimna rž, potem se ve da ni misliti na jesensko košnjo.

V krajih s toplim in bolj suhim jesenskim vremenom seje se šentjanževa rž z ječmenom, ovsem, grahom ali z grahoro skupaj. Te rastline zarastejo bolj gosto njivo ter se pridela precej krme.

Po zimi poginejo imenovane poletne rastline in šentjanževa rž ima prostor za raščo. Kakor vse vrste

rži v svojih lastnostih malo stanovitnosti kažejo, tako je tudi šentjanževa rž lastnost, da se močno obraste, odvisna od zemlje in vremenskih razmer. Ako zadobi dobro zemljo z dežjem dovolj vlažnosti ter da je vreme bolj hladno, potem se rž bolj obraste. Koder so spomladi take vremenske razmere, je tudi bolje šentjanževo rž samo za-se sejati, ker se potem rž uže v jeseni zamore obrasti, kar je za iztvorenje zrna zelo važno. Praha je šentjanževi rži jako koristna.

Proti pozebljenji je šentjanževa rž tudi dosti bolj obvarovana kot katera druga ržena sorta. Zrna pa dá ta rž ravno tako mnogo, kot katera druga; čeravno je res, da je šentjanževa rž za moko nekoliko slabeja. Slama je dolga, trda in se jo zelo veliko pridela. V kmetijah z malo senožeti se prideluje šentjanževa rž tudi za seno.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

5.

Izlet na Sinaj.

Izlet iz Kahire na Sinaj je jako zanimiv, in ni ne drag ne nevaren. Najemi ali kupi si dromedara, in pridruži se kateri koli karavani, katere o lepem vremenu dan na dan iz Kahire odhajajo. Cesta ali pot, po kateri se gré, prav za prav ni drugo, nego zmes pre-mnozih stezá, ki se druga poleg druge vijejo. Kamorkoli se ozreš po prostrani, puščobni planoti, nikjer ne more oko počivati, vse je zavito v turobno enoličnost. Tu in tam ob stezah leže kostnjaki ali posamezne kosti padlih kamel, in kedaj pa kedaj drví brza gazela memo, ali se ziblje visoko v zraku gladen orel, ter zrè, kje bi osledil mrhovino. Vedno pa se srečavajo karavane, kakor ladije na morju, in vodijo jih posebni voditelji. Uže z daleč se pozdravljajo, drug nad drugim kričé, ter tako po malem oživljajo enolično puščino. Kedar se zmračí, treba je obstati in prenočiti.

Nehoté se človek spominja Mozesa in Izraelcev, ki so pred več kot 3300 leti todi potovali, morda prav na tem mestu počivali, in zamisli se v življenje starih pastirskih ljudstev. Kakor bi trenil, tako hitro obstane vse, ko je bil voditelj znamenje dal, in koj začnó delati priprave za prenočevanje. Po vročem pesku pomečejo zaboje, po njih zložé vodne mehove in sedla, in iz te zmesi nastanejo nekake barake, počez pa vržejo plaščev in plaht za streho. Tudi kuhinjo brzo naredé; izgrebejo ozek, črevelj globok rovček, zakurijo pa z grmovjevo ruhljadjó in s posušenim kameljekom.

Dromedarom snamejo brzde in jih izpusté, da gredó sami iskat pičle paše po puščini. Kedar se povrnejo, ponudijo jim nekoliko perišč suhega boba; potem poležejo okrog barak. Noč brzo nastopi v teh pokrajinah. Okrog plapolajočih ognjev stojé, čepé, sedé ali leže ru-javi Arabci zaviti v bele plašče in se razgovarjajo o čemur bodi. Po dva pri vsakem ognju pečeta kruh, to je, eden gnjete testo iz bobove moke v leseni skledi, drugi pa nareja hlebčke, ki jih vsaja v razbeljen pesek. Kedar so pečeni, dobí vsak svoj kos, pa malo kameljega mleka, in večerja je pri kraji.

Po večerji se rujavi možaki še bolj vkup pomaknejo, ter si začnó pripovedovati stare, ali vedno nove bajke in pravljice, ali pa se razgovarjajo o plenu, potovanju in drugem takem. Ni čuda, da zona obide Evro-pejca med takimi ljudmi in se bojí, da je zašel med

zgolj roparje, ki ga sicer čuvajo vsled gostoljubja, tudi zaslanjajo z lastnim življenjem, če je treba, ali naj se okolnosti kolikaj izpremené, pa ga tudi izplenijo brez pomisleka.

Naposled dospe potnik v Suec, in se prepelje. Od Sueca naprej se vije pot po puščobni, goli pokrajini, memo mlake s palmami obrobljene. Ta slana mlaka se naziva: „Mozesovi studenci“. Tu je treba obstati in se pripraviti na težavno hojo skozi kamenito puščavo, ki se začne pri teh studenih, koder so tudi Izraelci svoje dni potovali. Oh, to je mrtva, zelo čudna priroda, to je, dejal bi, Sahara golega skalovja. Prastara pravljica arabska trdi, da je to grozno skalovje nastalo oni hip, ko se je strdila cela ploha razvihranih in gorostasnih valov lave. Na dolgo in široko, po višinah in nižinah je golo in mrtvo vse. Kamorkoli se okó ozre, same gole stene, globoke izorane grape, temni prepadi in neznanske grozne razpokline. Le tu in tam v globokih dolinah leži peska in sipe na debelo, s katerim se veter igra, ter ga nanese včasih sem, včasih tje, da nastanejo holmi, kateri vsaj nekoliko izpreminjajo to sicer nespremenljivo pokrajino. Rastlinje se tu ne more razvijati čisto nič, ker nima ugodnih tal, samo iz poedinih skalnih pok lezejo redke zanikarne rastline. Dežja je tu za čudo malo, in redki vrelci, kateri napajajo male zelenice, diše zgolj po zemeljski smoli in žveplu, kar priča, da smo na vulkanskih tleh.

Po enodnevní, težavni hoji dospe potnik do kraja Vadi Gurundel ali Elim. To je široka, z drevjem zaraščena dolina, ki je kos raja memo poprejne gole, skalnate puščave. Tu je treba obstati in se pokrepiti, kakor je komu mogoče. Krog studenca rastejo tamarinde, akacije in orjaški dateljni, ali voda nič kaj ni dobra, diši prehudo po zemeljski smoli. Nerač zapusti potnik to zelenico, na kateri morejo vsaj oči počivati, tu na zelenem grmovju in drevju, tam na pisanih cveticah. Zunaj zelenice čaka potnika zopet enolična skalnata puščava. Toda naprej je treba iti, in pot se čudno zvija po jarkih in dolinah med groznim, fantastično razvitim in razsedlanim skalovjem, ki je tu zelo visoko in strmo, tam nekako posneto in zravnano. Oh, gotovo, to je kos grozne prirode, ki človeka nehoté spominja arabskih strahotnih pripovedk. Še le tedaj, kedar prideš v dolino Fejran, še le tedaj se ti umaknejo grozni obrazi mrtve prirode. V to dolino se pride skozi tesen, rožnateč granitov preduh. V zadnjem koncu doline stoji silni Serbal, ki ima na stotine samih špicastih stožkov in skalnatih zob okrog sebe. Bister potok žubori po zeleni, s pisanim cvetjem posejani ravnici, iz palmovih in akacijevih gozdov pa gledajo raztresene hiše, po katerih stanujejo pastirske rodovine, katere so se bile o svojem času naselile v tem puščavskem kraju.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Grof Taaffejeva vlada in podpirojoča jo večina državnega zbora.

V ustavnem življenju nastajajo v teku ustavnega vladanja gotova pravila, katera izvirajo iz narave ustavnega vladanja.

Vladar in njegovi ministri imajo v državah z ustavnim vladanjem ta vrhovni posel deliti med seboj.

V različnih državah se je ustavno življenje po različnosti narodov in po različnosti oseb, ki so v rokah imele krmilo držav, in pa po različnosti razmer razvilo zelo različno.

Predaleč bi zašli, ako bi hoteli tukaj popisavati zgodovino ustav različnih narodov. Dejanska potreba narekuje nam ostati doma, pri našem avstrijskem ustavnem življenju in tudi tukaj ne segati predaleč nazaj v zdavno minule čase.

Pa še celó iz novejih časov hočemo omenjati samo ono, kar je v najožji zvezi z vprašanjem, na katero smo namenjeni pod naslovom teh vrstic odgovorjati danes, namreč o razmeri med sedanjo večino državnega zbora in grof Taaffejevo vlado.

Prejšnje, v obče govoriti, ustavoverne imenovane vlade niso si mogle pridobiti zadovoljnosti in sočutja večine avstrijskih narodov, poglavitno zato ne, ker niso hotele pravične biti vsim avstrijskim narodom, ker so žalile njihovo versko prepričanje, in pa ker niso bile kos, vsi državi na korist rešiti gospodarskih vprašanj. — Ker prejšnje vlade teh točk niso hotele oziroma ne znale rešiti na korist naše države, morale so se konečno umakniti sedanji Taaffejevi vladi. Ta vlada proglasila je v prestolnem govoru cesarjevem leta 1879. svoj program v tako vzvišenih, pravičnih pa tudi jasnih besedah, da so jo veseli pozdravili različni avstrijski narodi — avstrijski kristijani — ki so ogromna večina državljanov, in pa vsi delujoči krogi kmetovalcev, trgovcev in obrtnikov.

Po šestletnem vladanju grof Taaffejeve vlade, zadovoljni priznamo, da se je izvršil en del njegovega programa, velik del ga je še rešiti, mnogo težkega dela še čaka vlade in državnega zbora. — Vsak prijatelj sedanje sisteme in vlade ima zato tudi dolžnost, preiskavati, je bilo li mogoče, uže v preteklih 6 letih doseči več, kje so vzroki, da se to ni zgodilo. — Najboljši prijatelji in najmočnejše podpore sedanje vlade in sisteme stavili so si to vprašanje, pa so našli tudi odgovor. — Ker so tudi ministri le ljudje s svojimi pogrški in napakami in ker več oči več vidi, zato pravi prijatelj sedanje vlade tudi ne bo prikrival njenih napak. Tudi „Novice“ kazale so uže večkrat napake, ki so se iz časov prejšnjih vlad ohranile tudi pod sedanjo vlado. Napake zadevajo deloma rešitev narodnega vprašanja, deloma notranjo upravo.

Poglejmo samo, kako se je izvršila narodna enakopravnost med Slovenci izrekoma na Primorskem, Koroškem in Štajarskem, deloma tudi na Kranjskem?

Odveč bi bilo v našem listu ponavljati vse pravične tožbe našega naroda iz zadnje dobe. Vprašati pa moramo, je li razumljivo, da se tudi za čas Taaffejevega vladanja nadaljuje nepostavno in zopernaravno ponemčevanje koroških Slovencev v tamošnjih ljudskih šolah, da se dalje pusti in trpi državi pogubno poitalijančevanje slovenske mladine na Primorskem, da razmere šolstva tudi na južnem Štajarskem niso veliko boljše? — O enakopravnosti narodov v uradih celó govoriti nočemo. In ako preiskujemo, kedó je temu kriv, ali ne pridemo po dolgih lestvah šolske uprave, prav gori do vrha, do njene glave, do naučnega ministra barona Conrada, ki po teh prikaznih soditi, očividno nima dobre volje, biti nam in državi pravičen. Da naučni minister v resnici noče naše narodne enakopravnosti v šolah, to pričajo neizvršeni sklepi državnega zbora, to kažejo različni odgovori ministri gledé slovenskega šolstva, izrekoma ono znano zvijanje ministrovo na vprašanje dr. Tonklija v budgetnem odseku letos spomladi.

Kako malo pa je minister Conrad v družini sedanje vlade in kot izvrševalec vladnega programa na svojem mestu, to kaže tudi vedenje njegovo nasproti nemškim konservativcem, to kaže izvrševanje novele k ljudskošolski postavi, enako pa tudi gospodarstvo Conradovo na dunajskem vseučilišču, katero je v zadnji budgetni

poprej primerno skuha v skupni posodi ter se potem uže kuhano v steklenice napolni, ali se pa v odprtih steklenicah kuha. Bodi si prvo ali drugo, vsaka steklenica mora biti po dokončanem kuhanji do pol centimetra pod robom napolnjena. Na to se vzame navadne čisto bele smole ali pa kolofonije, katera se je pri ognju raztopila ter se z njo steklenica do roba zalije. Smola se strdi ter naredi zamah, kateri ukuhanu sadje popolnem pred zrakom zavaruje. Ob času porabe sadja se vzame v vroči vodi namočena cunj, s katero se steklenica okolo smole za kratek čas obviije in kmalu se odloči smolini zamah od steklenice. — Sadje ne navzame se prav nič smolinega duha ter se leta in leta obdrži.

Razglas

kranjskim ovčarjem.

C. k. kranjska kmetijska družba bode iz letošnje državne subvencije za zboljšanje ovčarstva nakupila nekoliko ovnov in ovac ukviškega plemena ter jih brezplačno dala takim gospodarjem, ki dokažejo v svoji prošnji potrjeni od županstva in od cerkvenega urada, da

- a) uže več let precejšnje število ovac redijo;
- b) da je njih kraj za ovčarstvo posebno ugoden, in
- c) da jih je volja dobljenega ovna najmanj 3 leta za pleme držati, in kolikor umno ovčarstvo dopušča tudi svojim sosedom za pleme prepuščati.

Prošnje, potrjene po predsedniku dotične kmetijske podružnice imajo se zadnji čas do 15. septembra t. l. pri podpisani družbi vložiti.

C. k. kmetijska družba kranjska
v Ljubljani 5. julija 1885.

Karol baron Wurzbach,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 5. julija 1885.

Seji predseduje družbini podpredsednik g. Jos. Fr. Seunig, navzoči so pa gg. odborniki Brus, Jerič, Neweklovski, Robič, Witschl, dr. Wurzbach in družbini tajnik g. Gustav Pirc.

Vodstvu ljudske šole v Šmariji in na Premu se odloči po 10 gld. nagrade za pokončevanje mrčesov.

Poročilo krajnega šolskega sveta v Leskovcu o porabi subvencije za šolski vrt se v naznanje vzame.

Visoki deželni odbor kranjski poroča glavnemu odboru o dopisu visoke c. kr. deželne vlade kranjske, oziroma sl. c. k. kmetijskega ministerstva zaradi ustanovitve vinarske in sadjarske šole na Dolenjskem. Ker je iz imenovanega dopisa c. k. ministerstva razvidno, da se ono še ni odločilo dati podporo k ustanovitvi te šole, ker še ni prepričano, da bi bila ta šola kaj bolj obiskana ko slapenska, povabi sl. deželni odbor kmetijsko družbo, da zadnja enako prvemu dá c. k. poljedelskemu ministerstvu potrebna pojasnila.

Tajnik g. Gustav Pirc prebere uže sestavljeno prošnjo na ministerstvo, katera se odobri s pristavkom g. Brusa in g. Witschl. (Prošnjo priobčimo prihodnjič. Vred.)

Odbornik gosp. Kastelic poroča pismeno o izidu izpitov na družbini podkovski šoli.

C. kr. poljedelsko ministerstvo odobri načrt živalske razstave v Kranjski gori, a ne more dati nobene podpore več za pokritje stroškov te razstave. Po predlogu gosp. Brusa pokrije naj se eventualni primanjkljaj iz družbinega premoženja.

Razglas o brezplačni razdelitvi ovnov ukviškega plemena naroči se tajništvu razglasiti.

Gosp. odbornik Brus kot družbini denarničar poroča o dolgu France Gril iz Krakovskega predmestja ter predlaga, da se dolg in zaostale obresti takoj iztirjajo. Predlog se sprejme.

Gosp. odbornik Robič poroča o sestavi nove inventure v podkovski šoli in na družbinem poskuševališču na Poljanski cesti ter predlaga izročiti svojo poročilo odseku za splošne reči, da ta stavi pri prihodnji odborovi seji primerne nasvete.

Gosp. odbornik dr. Wurzbach predlaga dodatek, da se inventariji v dveh prepisih takoj izdelajo ter v njih navedene reči precej izročé podkovskemu učitelju Schlegelnu ter vrtnarju Urbančiču. katera oba imata prejem potrditi s podpisanjem obeh prepisov, katerih eden ostane družbi, drugi pa dotičnemu oskrbovalcu inventovanih reči. Dalje predlaga g. dr. Wurzbach, takoj vse primerno ukreniti, da se prostori v družbini hiši na Poljanah njih namenu primerno porabijo.

Predlog g. Robiča z dodatkom g. dr. Wurzbacha se sprejme.

Novim udom se imenuje gosp. Matej Pintar, župnik v Radečah.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

5.

Izlet na Sinaj.

(Konec.)

Potnik obstane kakor zamaknjen, kedar zagleda to zelenico, in celó divji Beduinci jo pozdravljajo z veselimi krikom. Tu stopa človek zopet po mehki črni zemlji, in posluša petje krilatih tic. Fejran je lep cvetoč biser skalnate pustinje, čegar večno zeleneča mladostna moč se živo razlikuje od pustih, sivih gorskih velikanov, kateri ga opasujejo in prav živo nam kaže nasprotje med življenjem in smrtjo. Na tej zelenici je stalo v starodavnem času pustinsko mesto Faran, ki ga je Mozes ustanovil, kakor trdi arabska pravljica. V tretjem in četrtem stoletju je imelo svojega škofa; sedaj ga ni družega, kakor razvaline.

Dolga je ta zelenica tri dobre ure. Skoro na robu smo naleteli na tropo Beduincev, kateri so tam šotorili. Najpreje smo zagledali več temnokožnih, črnoiskrih dekličev, kateri so ovce in koze pred seboj podili. Sedaj je obstala tudi naša karavana, in se namestila blizu črnih šotorov beduinskih. Dokler smo mi kuhali in druge potrebe si oskrbovali, kukale so skrivaj Beduinke iz svojih šotorov, njih skoro goli otroci pa so letali okrog, ali se igrali med šotori. Od tu naprej je pot težavna, mora se iti v strm, po vrhu leži po potu več kot preveč debelega kamenja in velikih skal, preko katerih se ljudje in živali le z veliko težavo naprej pobirajo, in naposled se pot tako postrmi, da je treba vedno peš iti, kamelo pa za uzdo voditi. Po peturni, nepretrgani hoji v strm pride se na visoko planoto, na ono isto, na kateri so šotorili tudi Izraelci, in žrtvovali zlatemu teletu, ko se je Mozes mudil na vrhuncu gorskem. Uže imé prestavi mahoma človeka v sivo starodavnost,

nekdanji obrazi oživé v duhu pred njim, in s svetim strahom stopi na ta zgodovinski znameniti kraj. Gledi, pred teboj stoji veličastni Sinaj, orjaška granitna gromada, da človeka kar groza spreletava. Ravnina se pozgublja bolj in bolj v dolino, in naposled se stisne v jarek. Tu sredi temnozelenih cipres in mandeljnov stoji slavni katarinski samostan, v katerem uže štirinajst stoletij gostoljubno sprejemajo kristijanske božjepotnike. Čudno tesno postane pri srcu potniku, ko v nemi, skoro bi dejal, v mrtvaški tihoti zasliši veselo in mило zvonjenje. Katarinski samostan je močno, trdnjavsko, z visokim zidom zaslonjeno poslopje. Vrat nima nobenih, da je tim bolje zavarovan pred napadi in roparji. Božjepotnika in njegove reči vzdignejo z vitlom 9—10 metrov visoko, in potem pride skozi zidan vhod na prostoren, tudi močno obzidan vrt.

Ta samostan je ustanovil cesar Justinijan. Na sredi stoji cerkev, visoka kupla njena sloní na vitkih stebrih. Okrog cerkve stojé velika, debelo zidana poslopja, v katerih stanuje do 30 menihov. Cerkev ima več kapel in več jako krasnih mozaikov. Ena kapela stoji baje prav na onem mestu, na katerem je grm gorel, ko se je Gospod Mozesu prikazal. Le golonog in klečé sme božjepotnik se bližati temu mestu, drugače ne. Tik za samostanom se začne steza na sinajsko gromado, ki je razcepljena na dva vrhova; eden se naziva Mozesova gora in eden Katarinska gora. Ljudska pravljica trdi, da prvi vrh je pravi Sinaj, a drugi da je Horeb, od koder je Mozes poslan bil k Izraelcem v Egipt, in na katerem je prebival nekaj časa tudi Elija, preden je vdrugič šel k malikovalskim Izraelcem. Na Horeb se lazi navadno iz samostana, ker je najpripravniše. Čez stezo so nametane velike skale, da se gre kakor po stopnicah. V pol ure prideš na veliko skalo, pod katero izvira močen studenec; tu lahko sedeš in počivaš. Če ležeš še naprej, prideš do male kapele Matere Božje, in potem po visokih stopnicah, ki se vijejo med dvema stenama, do samostana Elijevega, ki je sedaj prazen. Orjaška, zeló stara cipresa stoji na onem mestu, na katerem je Mozes prejel desetere zapovedi, če arabska pravljica vé prav povedati. Le-sem prihaja vedno dovolj božjepotnikov različnih veroizpovedanj; tudi Muhamedanci so postavili tu malo mošejo.

Po sinajski gromadi je stalo njega dni mnogo samostanov in poedinih celic, in prebivalo o Muhamedovem času do 40.000 menihov, nun in samotarcev. Sedaj jih ni več, davno uže legli so v prah in pepel, komaj da se sled pozná. Samotni orel se vozi nad vrhovi in prepadi, ali pa skače brzi divji kozel s skale na skalo. To je edino življenje v tej grozoviti samiji.

Razgled z Mozesovega vrha nič kaj ni vreden, ta vrh je prenizek; prekrasen in silen pa je razgled s Horebovega ali Katarinskega vrha, ki mu nekaj malega napotja dela za 158 metrov viši Um Šomer na jugu. Na severno stran pa stoji peteroogljati silni Serbal, in ob to pustinsko gorovje bíje rudeče morje, po katerem čepé temni otoki, kakor da se labodi vozijo. Ali kaj je ta prirodina divjost in veličanstvenost k zgodovinski znamenitosti, ki jo ima vsa ta okolica, kjer je tako rekoč vsaka skala bila priča velikih dogodkov.

Mnogovrstne novice.

Dnevnik Gordonov.

Ker smo v „Novicah“ spremljali junaškega generala Gordona na njegovi obče občudovani poti v Sudanu do njegove smrti, zanimal se bo gotovo tudi marsikdo za Gordonov dnevnik, prijavljen sedaj, odkar je nastopil angleško vlado lord Salisbury, ki je svoj čas najodloč-

nejše nasprotoval Gladstonovi politiki v Egiptu. Vse kaže, da lord Salisbury hoče opravičiti novo svojo politiko v Egiptu ravno na podlagi obtožb, katere se zoper Gladstonovo egiptovsko politiko nahajajo v dnevniku Gordonovem.

Izvirnega ponatisa dnevnika, katerega se je koj prvi dan prodal ves prvi natis, obsegajoč veliko tisuč iztisov nimamo v rokah, ampak samo posnetek iz nemških časnikov. Ta se glasi: „Dnevnik obsega čas od 10. septembra do 14. decembra. Kar zadeva prejšnji čas, prišlo je vse Arabcem v roke onim, ki so pri Meravi polkovnika Stewarta in njegove spremljevalce umorili, nadaljevanje dnevnika do smrti Gordonove pa je ostalo v Chartumu. Objavljen del poslal je Gordon v enem svojih parnikov v Schendi, kjer bi se bil smel izročiti angleški pomočni vojni; vsled tega izročen je bil dne 22. januarija t. l. Ch. Wilsonu, ko je stopil na suho v Schendiju. Tvarina, katera je v knjigi razdeljena v šest delov, pisana je na telegrafske formulare in k temu dodaja Gordon sam šaljivo opazko, da se bo nadzornik telegrafov pritožil zaradi zlorabe uradnega papirja. Zadnje besede, katere je dne 13. decembra pisal, bile so: „Ako v desetih dneh pomoč ne pride, in več ne zahtevam kot 200 mož, je mogoče, da mesto pade. Storil sem, kolikor je bilo v moji moči za čast svoje dežele. Z Bogom!“ V teh besedah izrečen je glas, kateri se ponavlja po vsi knjigi.

Vse naredbe, katere mu je določil Baring iz Kaire, deval je na rešeto ojistrega presojevanja. Tako prepoved poslužiti se Zobehr-a proti Mahdiju. „Ako se ima Sudan popustiti“, piše, „v čem se tedaj loči, jeli Zobehr ali Mahdi prireduje lov na služne, ker po vseh poročilih je Mahdi največi lovec na služne. Prihod Zobehrov bil bi rešil Bebersko in olajšal odhod tukajšnje posadke, na kar edino delamo. Prav za prav — dostavlja zabavljivo, bi se bile morale posadke Mahdiju udati, sitneži to, ki nam toliko truda prizadevajo. — Ravno tako oistro obsoja prepoved Baringovo, rešiti se proti ekvatorju doli. — Dne 5. oktobra piše: Ako bi mi bil Baring meseca marca pisal: „glej, kako se moreš rešiti“, kar bi bil gotovo smel storiti, dalo bi se bilo kaj storiti, in popihali bi jo bili proti ekvatorju. Pa, ako moje telegrame pregledate, videli boste, da ga prosim ukazov, ne da bi dobil kaj odgovora. Nihče ne obžaluje bolj potrate z denarjem in življenjem ljudi, pa tega je na kratko kriva vlada. Ako bi se mi bilo brzojavilo: „Glej, kako se rešiš“, vse bi bilo dobro. Pa njenega veličanstva vlada nikakor ni hotela dovoliti, da bi bila posadko samo sebi prepustila in to je bilo v škodo. Ako bi jaz všel, všel bi vladi njenega veličanstva, ker sem pa ostal, pouzročil sem, da se je vojna poslala nam na pomoč. Baring dal mi je odločno povelje, da se brez dovoljenja vlade ne smem podati proti ekvatorju (glej telegrame v Stewartovem dnevniku).

Politike vladine, da Sudan popusti, nočem preso-jati. Sudan je dežela pustote, ne vredna, da se poseda. Celó politike, da se posadke pusté poginuti, ne bom prereševal, toliko pa pravim, da bi bila morala vlada Njenega veličanstva storiti pogumen korak, in mi meseca marca, ko je bilo še mogoče, morala reči: „Glej, kako se rešiš“, pa ne sedaj, ko imam po šestmesečnem vojskovanji dolžnosti nasproti ljudstvu. Baring ni samo ne rekel: „Glej, kako se rešiš“, ampak celo prepoved je izrekel zoper moj odhod proti ekvatorju. Sedaj ne preostaja drugega vsled naše omahljivosti, kakor gledati, kako se od tukaj umaknemo in deželo Turkom prepustimo. Oistro sramotí Gordon vprašanja Baringova in Egertonova natanko po trenutku, kedar mu bo pošel živč.

Mislím, piše, da bom s tem Egertonom imel svoje veselje, v njegovih brzjavah gospodu je tako debelo-